

مالیات شرکتهای بوده و سود متعلق به اعضاء آنان نیز طبق ماده ۱۳۱ قانون مزبور مشمول محاسبه و پرداخت مالیات خواهد بود. لازم به ذکر است که سود در شرکتهای تعاونی مسکن ناشی از تفاوت بهای فروش واحد مسکونی به عضو و قیمت تمام شده واحد مسکونی خواهد بود مطالب مذکور مربوط به مالیات بر درآمد شرکت می باشد که ارتباطی با مالیاتهای تکلیفی نداشته و شرکتهای تعاونی مسکن نیز همانند سایر سازمانها می بایست در محاسبه و کسر مالیات تکلیفی و پرداخت به موقع آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدام لازم را معمول دارند.

توجه به این مسئله با توجه به نحوه اجرای عمل در شرکتهای تعاونی مسکن که عمدتاً از خدمات مهندسی مشاور و پیمانکاران ساختمانی بهره مند می گردند حائز اهمیت بوده و شرکتهای تعاونی می بایست در هنگام انعقاد قرارداد به کسر کسورات قانونی توجه نموده و در زمان پرداخت حق الزحمه های مربوطه نیز طبق ماده ۱۰۴ قانون مالیاتهای مستقیم ۵٪ مبالغ پرداختی را به عنوان علی الحساب مالیات دریافت کنندگان کسر و ظرف سی روز به حساب تعیین شده از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی واریز و رسید آنرا به مودی مالیاتی تسلیم نمایند تا وی بتواند در هنگام پرداخت مالیات قطعی خود مبالغ مزبور را به عنوان پیش پرداخت مالیاتی به وزارت امور اقتصادی و دارایی اعلام دارد.

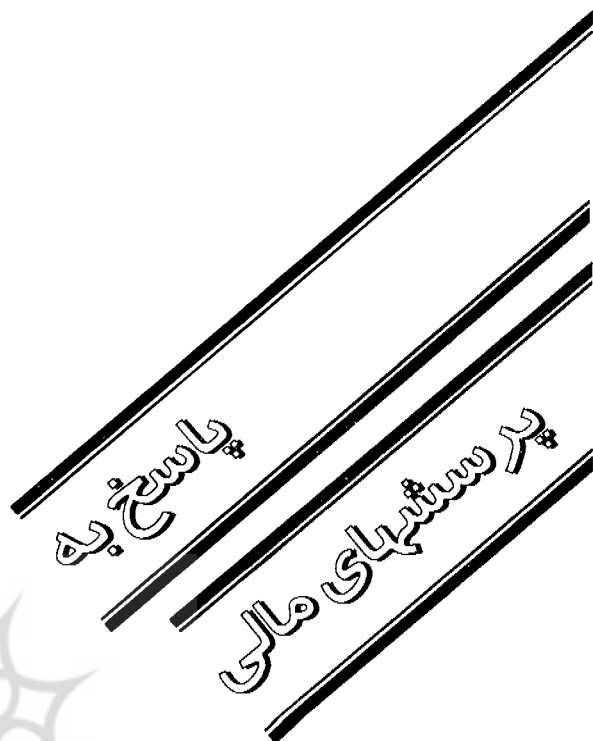
به عنوان آخرین یادآوری خاطر نشان می سازد که شرکتهایی می توانند از معافیت مالیاتی استفاده نمایند که دفاتر قانونی خود را طبق ضوابط تنظیم نموده و دفاتر مورد تایید محیزین مالیاتی قرار گرفته و اظهارنامه نیز در موعد مقرر تسلیم شده باشد در غیر این صورت شرکتهای مورد نظر نیز موظف به پرداخت مالیات تعیین شده از سوی محیزین خواهند بود.

سؤال: شرکت تعاونی مصرف محلی المهدی اعلام نموده که با توجه به عدم امکان وصول بدهی بعضی از بدهکاران شرکت از

دو گروه فوق الذکر وابسته نبوده و در واقع شرط عضویت در آنها وابستگی به یک سازمان و یا ارگان خاص نمی باشد.

در دسته اول یعنی شرکتهای تعاونی مسکن کارکنان و کارگران به استناد ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم که شرکتهای تعاونی کارمندی و کارگری را از پرداخت مالیات معاف داشته است، از محاسبه و پرداخت مالیات معاف بوده و منظور نمودن مالیات در صورت حساب تقسیم درآمد ویژه آنها منتفی است.

در شرکتهای دسته سوم که شرط عضویت در آنها اشتغال در موسسات دولتی و یا کارگری نمی باشد و صرف نیاز به خدمات شرکت امکان عضویت را ممکن می سازد از معافیت مالیاتی برخوردار نبوده و مالیات این دسته از تعاونی ها از محل درآمدهای تحقق یافته آنها قابل محاسبه و پرداخت خواهد بود و این شرکتهای همانند سایر انواع شرکتهای پیش بینی شده در قوانین جاری و به استناد ماده ۱۰۵ قانون مالیاتهای مستقیم مشمول ۱۰٪

از: معصومه گنجی
کارشناس مسئول اداره کل تعاون
استان تهران

سؤال: تعدادی از شرکتهای تعاونی مسکن خصوصاً شرکتهای تعاونی جدیدالتاسیس در مورد میزان مالیات متعلقه به شرکت و نحوه محاسبه آن سئوالاتی مطرح نموده اند که جهت روشن شدن موضوع و آشنایی آنها با نحوه محاسبه مالیات مواردی را به شرح زیر یادآوری می نماید:

پاسخ: به طور کلی شرکتهای تعاونی مسکن که نیاز مصرف کنندگان و اعضاء شرکت را برطرف می سازند به سه دسته قابل تقسیم می باشند.

الف: شرکتهای تعاونی مسکن کارمندان دولت متشکل از کارکنان یک دستگاه

ب: شرکتهای تعاونی مسکن کارگران وابسته به سازمانها و موسسات کارگری که اعضاء آنرا کارگران تشکیل داده اند.

ج: شرکتهایی که اعضاء آن به هیچیک از

شرکتهای تعاونی مسکن کارکنان دولت و کارگران به استناد ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم که شرکتهای تعاونی کارمندی و کارگری را از پرداخت مالیات معاف داشته است، از محاسبه و پرداخت مالیات معاف بوده و منظور نمودن مالیات در صورت حساب تقسیم درآمد ویژه آنها منتفی است.

جمله کسری سنوات قبل مسئولین غرفه‌ها، آیا می‌توان بدهی‌های مزبور را سوخت شده تلقی و از سود سنوات قبل آنها را تامین نمود؟ در غیر این صورت در مورد چگونگی تامین آن ما را راهنمایی نمائید.

پاسخ: از آنجا که هیات مدیره قانوناً مسئول حفظ و حراست داراییها و احقاق حقوق شرکت می‌باشد و بدهی بدهکاران نیز از جمله داراییها و حقوق تعاونی محسوب می‌گردد لازم است هیات مدیره تا سر حد امکان سعی در وصول بدهی‌ها نموده و از سوخت شدن آنها ممانعت به عمل آورد و براساس مستندی که در زمان ایجاد بدهی از بدهکاران اخذ نموده جهت وصول آنها در درجه اول از راه مسالمت آمیز و بدون تحمل هزینه اضافی و در نهایت از طریق مراجع قضایی پی‌گیری لازم را معمول دارد. ولی حساب بدهی غرفه‌داران ناشی از کسری‌های ایجاد شده در زمان تصدی آنان از سایر بدهکاران ممتاز بوده و کسری هر سال می‌بایست پس از قطعیت کسری وصول و در صورت عدم پرداخت از حقوق غرفه‌داران کسر و چنانچه حقوق تکافوی کسری را نماید از محل تضمین‌های ماخوذه از آنها تامین و به حساب شرکت واریز شود ولی در مورد اخذ تضمین مطالباتی که سوخت آنها پس از پی‌گیری‌های لازم از نظر هیات مدیره قطعی می‌باشد متذکر می‌گردد که تامین آنها از محل سودوزیان سنوات قبل صحیح نبوده و این مطالبات می‌بایست از محل ذخیره مطالبات مشکوکه الوصول تامین و در صورت عدم محاسبه ذخیره مزبور، در سالی که سوخت (غیرقابل وصول بودن) مطالبات محرز گردیده، مستقیماً به حساب هزینه مطالبات سوخت شده منظور گردد.

جهت اطلاع یادآوری می‌نماید طبق

عرف حسابداری و به منظور رعایت اصل احتیاط در پایان هر سال مالی برای مطالباتی که امکان سوخت آنها وجود دارد ذخیره مناسبی منظور می‌گردد که این ذخیره طبق روال معمول در شرکت یا در صدی از کل بدهکاران است و یا معادل مطالباتی که لاوصول بودن آنها در طی دوره‌های آتی متصور است که در هر صورت این ذخیره در پایان سال مالی با عنایت به مبنای محاسبه ذخیره قابل تعدیل می‌باشد.

سؤال: بسیاری از شرکتهای تعاونی تسلیدی جدیدالتاسیس از سیستم مالی مکانیزه جهت نگهداری اطلاعات مالی خود استفاده نموده‌اند و به همین دلیل از تهیه دفاتر قانونی و ثبت رویدادهای مالی در دفاتر در موعد قانونی مقرر خودداری ورزیده و تعدادی از آنها در مراجعات خود به مراجع مختلف یا مشکلاتی مواجه گشته‌اند از جمله شرکت تعاونی تولیدی گیاه ماشین که در مورد نحوه نگهداری دفاتر قانونی با توجه به استفاده از سیستم مکانیزه استعلام به عمل آورده است.

پاسخ: در پاسخ به این شرکت و سایر شرکتهای مشابه اعلام می‌دارد که به موجب ماده ۱۸ آئین‌نامه نحوه تنظیم و تحریر و نگهداری دفاتر قانونی موضوع تبصره ۱ ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶ مودیان که از سیستمهای مکانیکی و یا الکترونیکی استفاده می‌نمایند موظفند حداقل ماهی یک بار خلاصه اسناد داده شده به

ماشینهای مزبور را در دفتر روزنامه ثبت و حداکثر پانزدهم ماه بعد به دفتر کل منتقل نمایند با توجه به این مطلب ضروریست شرکتهای مزبور همانند سایر شرکتهایی که از سیستم حسابداری دستی استفاده می‌نمایند در اولین فرصت جهت اخذ و پلمب دفاتر قانونی در مرجع ثبت شرکتهای اقدام نمایند تا در آینده از این طریق با مشکلی مواجه نگردند.

سؤال: شرکت تعاونی مصرف طلاب حوزه علمیه قم طی نامه‌ای پرسیده آیا شرکت مشمول معافیت مالیاتی می‌باشد یا خیر؟

پاسخ: در پاسخ به این شرکت تعاونی متذکر می‌گردد طبق ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم شرکتهای تعاونی دانشجویی می‌توانند از معافیت مالیاتی منتفع گردند لذا به استناد این ماده قانون چنانچه شرکت جهت دانشجویان و طلاب حوزه علمیه قم تاسیس گردیده و طبق ماده ۱۲ اساسنامه شرط عضویت آن نیز اشتغال به تحصیل در حوزه علمیه باشد شرکت می‌تواند به استناد این ماده قانونی از معافیت مالیاتی بهره‌مند گردد که در آن صورت صددرصد درآمد شرکت تعاونی از مالیات معاف خواهد بود. شایسته است در این مورد به ماده ۱۲ اساسنامه (شرایط عضویت) توجه نمایند.

ذکر این نکته نیز ضروری است که معافیت از مالیات تهیه و تسلیم اظهارنامه مالیاتی را منتفی نخواهد ساخت و شرط بهره‌مندی از معافیت قوانین رعایت سایر مواد مربوط خواهد بود لذا ضروری است کلیه تعاونیه‌ها حداکثر تا ۷۴/۴/۳۱ نسبت به تکمیل و تسلیم اظهارنامه مالیاتی به حوزه مالیاتی مربوطه مبادرت ورزند.

شرکتهای تعاونی مسکن که از خدمات مهندسی مشاور و پیمانکاران ساختمانی بهره‌مند می‌گردند باید در زمان پرداخت حق الزحمه‌های مربوط طبق ماده ۱۰۴ قانون مالیاتهای مستقیم ۵٪ مبالغ پرداختی را به عنوان علی‌الحساب مالیات کسر نموده و ظرف سی روز به حساب تعیین شده از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی واریز کنند و رسید آنرا به مودی تسلیم نمایند.

سؤال: شرکت تعاونی مصرف کارکنان خدمات ساختمانی بنیاد مستضعفان پرسیده است: فروشگاه شرکت به صورت سوپر اداره می‌شود و برای جبران کسری احتمالی صندوق ماهانه مبلغ ۲۰۰۰۰ ریال به عنوان کسر صندوق به هر یک از صندوقداران پرداخت می‌گردد و صندوقداران معتقدند که مبلغ مزبور مشمول مالیات نمی‌باشد و در این مورد استعلام نموده است که آیا مبلغ مزبور مشمول مالیات است یا خیر؟

پاسخ: به موجب بند ۷ ماده ۹۱ قانون مالیاتهای مستقیم مربوط به معافیت‌های مالیاتی درآمدهای حقوق، فوق‌العاده کسر صندوق و تضمین صاحب جمعان تا میزان ۱۰۰۰۰ ریال در ماه از مالیات معاف می‌باشد و شرکت می‌بایست معادل ۱۰۰۰۰ ریال را معاف از مالیات تلقی و ۱۰۰۰۰ ریال دیگر را به میزان حقوق افزوده و از مجموع درآمد طبق مقررات مالیات مربوطه را محاسبه و پس از کسر از دریافت کنندگان آن به حساب وزارت دارایی واریز نماید. یادآوری می‌نماید در حال حاضر طبق قانون درآمد کارگران تا میزان ۱۵۰۰۰۰ ریال در ماه از مالیات معاف می‌باشد.

سؤال: هیات تصفیه شرکت تعاونی مصرف در حال انحلال مسجد منشور طی نامه‌ای وظیفه قانونی هیات تصفیه در مقابل حوزه مالیاتی را پرسیده و ضرورت یا عدم ضرورت اخذ دفاتر قانونی را استعلام نموده است.

پاسخ: براساس ماده ۱۱۶ قانون مالیاتهای مستقیم مدیران تصفیه مکلفند ظرف ۶ ماه از تاریخ انحلال (تاریخ آگهی ثبت انحلال) اظهارنامه مالیاتی مربوط به آخرین دوره عملیات خود را (که در آن به موجب ماده ۱۱۵ قانون مزبور دارایی‌ها به بهای روز انحلال تقویم گردیده) تنظیم و به حوزه مالیاتی مربوطه تسلیم و مالیات متعلق را طبق قوانین و ضوابط حاکم بر شرکتهای تعاونی پرداخت نمایند و به موجب ماده ۱۱۸ قانون تقسیم دارایی‌های شرکت قبل از تحصیل

مفاصا حساب مالیاتی یا بدون سپردن تامین معادل مالیات تعیین شده مجاز نیست در غیراین صورت مدیران تصفیه مشمول پرداخت مالیات و جرائم متعلقه خواهند بود (جریمه تخلف مدیران معادل ۲۰٪ مالیات متعلقه خواهد بود که مدیران مورد بحث مسئول پرداخت آن می‌باشند) و تا زمانی که شرکت به طور کامل تسویه نگردیده می‌بایست عملیات و رویدادهای مالی آن در دفاتر قانونی ثبت گردد لذا اخذ دفاتر قانونی تا پایان زمان تسویه الزامی خواهد بود.

سؤال: بسیاری از شرکتهای تعاونی جدیدالتاسیس اعلام داشته‌اند که درآمد سال ۷۳ تکافوی تامین هزینه‌های تاسیس و سایر هزینه‌های شرکت را نمی‌نماید و انتقال آن به حساب زیان بسیار قابل توجه بوده و احتمالاً سرمایه‌گذاران را دچار بدبینی خواهد نمود و سؤال نموده‌اند که آیا انتقال این هزینه‌ها به سنوات بعد امکان‌پذیر می‌باشد یا خیر؟

پاسخ: به موجب بند ۴ ماده ۱۴۹ قانون مالیاتهای مستقیم، هزینه‌های تاسیس و هزینه‌های زاید بر درآمد دوره قبل از بهره‌برداری و دوره بهره‌برداری آزمایشی یا به زبان ساده‌تر زیان دوره قبل از بهره‌برداری و دوره بهره‌برداری آزمایشی جز در موارد اشاره شده در جدول استهلاكات موضوع ماده ۱۵۱ قانون مالیاتهای مستقیم حداکثر تا مدت ۱۰ سال از تاریخ بهره‌برداری به طور مساوی قابل استهلاك است. لذا با توجه به موارد مذکور شرکت می‌تواند $\frac{1}{10}$ هزینه‌های تاسیس و تفاوت هزینه و درآمد دوره مزبور را به صورت هزینه در صورتهای مالی (سودوزیان) ثبت و مابقی را در ردیف داراییهای شرکت در ترانزنامه تحت عنوان هزینه‌های تاسیس و قبل از بهره‌برداری منعکس و در سنوات آتی به طور مساوی مستهلك نماید.

سؤال: تعداد قابل توجهی از شرکتهای تعاونی خدماتی در مورد معافیت مالیاتی شرکت به علت تعاونی بودن سئوالاتی را مطرح نموده‌اند.

پاسخ: در پاسخ به این تعاونیها به اطلاع

می‌رساند که در قانون تعاون، معافیت مالیاتی پیش‌بینی نشده و این مورد تنها در قانون مالیاتهای مستقیم مطرح گردیده که تنها دو دسته از تعاونیهای خدماتی را شامل می‌گردد.

- دسته اول درآمد مدارس غیرانتفاعی و مراکز نگهداری معلولین ذهنی و حرکتی که با مجوز قانونی مربوطه تاسیس شده و همچنین درآمد باشگاههایی که براساس مجوز سازمان تربیت بدنی منحصرأ به فعالیت ورزشی می‌پردازند به استناد ماده ۱۳۴ قانون مصوب ۷/۲/۷۱ از پرداخت مالیات معاف خواهند بود.

- دسته دوم تعاونیهای خدماتی که می‌توانند از معافیت بهره‌مند گردند. تعاونی کارگاههای فرش دستباف و صنایع دستی و

بقیه از صفحه ۴۱

خدمات و ۱۹ واحد در بخش کشاورزی فعال می‌باشند.

تعداد کل اعضاء تعاونی در سه بخش یاد شده بالغ بر ۲۰ هزار نفر است که ۱۹۵ هزار نفر آنان در تعاونیهای مربوط به کار اشتغال دارند.

تاکنون از مجموع اعتبارات بانکی مصوب جهت طرحهای تعاونی فوق مبلغ ۳۰۷۹۹ میلیون ریال جذب شده است. از طرحهای مذکور تعداد ۲۹۰ طرح مربوط به تعاونیهای فرش دستباف است که با ۱۱۸۵۰۰ نفر زن بافنده مشغول فعالیت می‌باشند.

با توجه به پراکندگی و تنوع طرحها، پیش‌بینی می‌شود بیش از ۵۲۸ تعاونی تولیدی در رشته‌های مختلف طی برنامه پنجساله دوم تاسیس شود که در مجموع قابلیت اشتغالزایی برای ۱۱۶۹۸ نفر دیگر را خواهد داشت. با پیش‌بینی تشکیل ۹۴ شرکت تعاونی فرش دستباف نیز بالغ بر ۶۹۱۳ نفر به اشتغال خواهند رسید.

هیات مدیره تعاونی مسئول حفظ و حراست داراییها و احقاق حقوق شرکت می‌باشد و بدهی بدهکاران نیز از جمله دارایی‌ها و حقوق تعاونی محسوب می‌گردد. بدین لحاظ حساب بدهی غرفه‌داران ناشی از کسریهای ایجاد شده در زمان تصدی آنان باید پس از قطعیت کسری وصول و در صورت عدم پرداخت از حقوق غرفه داران کسر شود و چنانچه حقوق آنان تکافوی کسری را ننماید، از محل تضمین‌های مأخوذه تامین و به حساب شرکت واریز شود.

پرداخت مالیات شرکت (۱۰٪ درآمد) معاف بوده و مالیات سود سهام نیز از سود متعلق به هر عضو کسر و پرداخت می‌گردد. لذا شرکت نیز در صورت رعایت ضوابط می‌توانست از معافیت فوق‌الذکر بهره‌مند گردد لیکن به علت عدم ارائه اظهارنامه مالیاتی زمان انحلال موضوع ماده ۱۱۶ قانون م.م مشمول پرداخت مالیاتی شده است که به موجب تبصره ماده ۱۱۸ قانون مزبور ضامن‌های شخص حقوقی (هیات تصفیه) و کلیه کسانی که دارایی شخص حقوقی بین آنان تقسیم گردیده به نسبت سهمی که از دارایی شرکت نصیب آنان شده است مشمول پرداخت مالیات و جرائم متعلق به شخص حقوقی خواهند بود. لازم به ذکر است که زیان حاصله به نسبت طلب هر یک از بستانکاران بین آنان قابل تسهیم می‌باشد.

سئوال: شرکت تعاونی تولیدی طراوت (جدیدالتاسیس) عنوان نموده که شرکت در سال جاری قسمت قابل توجهی از ماشین‌آلات مورد نیاز طرح اجرایی خود را خریداری و نصب و راه‌اندازی نموده ولی دو ماه پس از فعالیت به علت مشکلات مالی شرکت متوقف گردیده. آیا محاسبه ذخیره استهلاک بررسی ماشین‌آلات مزبور ضرورت دارد یا خیر.

پاسخ: در خصوص این سؤال اعلام می‌دارد که به موجب تبصره ۶ ماده ۱۵۱ قانون مالیاتهای مستقیم برای آن دسته از داراییها که پس از بهره‌برداری به عللی مورد استفاده قرار نمی‌گیرند چنانچه در جدول استهلاکات تعیین شده از سوی وزارت دارایی ذخیره بر مبنای درصد تعیین شده باشد (ترول) بررسی مدتی که مورد استفاده نبوده‌اند میزان استهلاک معادل ۳۰٪ نرخ استهلاکی خواهد بود که در جدول برای زمان استفاده تعیین گردیده و با توجه به اینکه طبق نامه ارسالی اعلام شده که نرخ استهلاک ماشین‌آلات مورد نظر ۲۵٪ می‌باشد لذا برای زمان رکود شرکت می‌بایست ۷/۵٪ ذخیره استهلاک منظور نماید.

مصرف کارکنان نهاد ریاست جمهوری (ثبت شده به شماره ۴۸۷۴۹) طی نامه‌ای اعلام داشته‌اند) ممیزین مالیاتی، مالیات سنوات گذشته شرکت را مطالبه نموده‌اند و پرسیده‌اند که آیا شرکت مشمول مالیات می‌باشد یا خیر. **پاسخ:** به موجب قانون زمان فعالیت شرکت، شرکتهای تعاونی مصرف کارمندی در صورت رعایت ضوابط و مقررات جاری از

شرکتها و اتحادیه‌های تولیدی مربوط می‌باشند که این مورد نیز در ماده ۱۴۲ قانون مالیاتهای مستقیم پیش‌بینی گردیده مدیران دو دسته تعاونیهای فوق‌الاشاره می‌توانند به استناد مواد قانونی مذکور در کمیسیونهای مالیاتی از معافیت مالیاتی درآمد شرکت خود دفاع نمایند.

سئوال: هیات تصفیه شرکت تعاونی

شرکتهایی می‌توانند از معافیت مالیاتی استفاده نمایند که دفاتر قانونی خود را طبق ضوابط تنظیم نموده و دفاتر آنها مورد تایید ممیزین مالیاتی قرارگیرد و اظهارنامه نیز در موعد مقرر تسلیم شده باشد.

معافیت از مالیات، تهیه و تسلیم اظهارنامه مالیاتی را منتفی نمی‌سازد و شرط بهره‌مندی از معافیت قوانین، رعایت سایر مواد مربوط خواهد بود. لذا تعاونیها باید حداکثر تا پایان تیرماه هر سال نسبت به تکمیل و تسلیم اظهارنامه مالیاتی به حوزه مالیاتی مربوط مبادرت ورزند.